

ความหมายของการทำงานล่วงเวลา

บริษัทยึดหยุ่นเรื่องเวลาการทำงาน โดยปกติ เริ่มงาน 08.30 น. เลิกงาน 17.30 น. แต่พนักงานบางคนเริ่มงานตอน 10.00 น. ซึ่งถ้าทำงานให้ครบ 8 ชั่วโมง ต้องเลิกงาน 19.00 น.

คำถามคือ หากพนักงานขอเบิกค่าล่วงเวลาหลังเวลา 17.30 น. ซึ่งเป็นเวลาเลิกงานปกติของการเริ่มงานที่เวลา 08.30 น. จะได้หรือไม่?

บริษัทจัดเวลาทำงานแบบยืดหยุ่น ซึ่งมีได้ 2 แบบคือ

แบบแรก พนักงานเปลี่ยนแปลงได้เองในแต่ละวัน เช่น นาย ก. วันจันทร์ หากมา 08.30 น. ก็เลิกงานได้เวลา 17.30 น. วันอังคาร นาย ก. มาเข้าทำงาน 10.00 น. ต้องเลิกงานเวลา 19.00 น.

หรือแบบที่ 2 ที่กำหนดเวลาเข้าทำงานและเลิกงานไว้ 2 ช่วงเวลา คือ

- 1) เวลาทำงานปกติเริ่ม 08.30 น. เลิกงาน 17.30 น.
- 2) เวลาทำงานปกติเริ่ม 10.00 น. เลิกงาน 19.00 น.

แล้วให้พนักงานเลือกเวลาทำงานให้เข้ากับความสะดวกของแต่ละคน บริษัทจัดให้ 2 เวลาเข้าทำงานและเลิกงานคือแบบข้อ 1) และ ข้อ 2) ลูกจ้างเลือกการทำงานแบบใด ก็ต้องใช้เวลาในวันนั้นทุกวันตลอดไปจนกว่าจะเปิดโอกาสให้เลือกช่วงเวลาทำงานใหม่

ผมจะตอบแบบตั้งข้อเท็จจริงสมมติขึ้นมา โดยอ้างอิงข้อกฎหมายแรงงานนะครับ

พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 5 ได้ให้ความหมายของ “การทำงานล่วงเวลา” หมายความว่า “การทำงานนอกหรือเกินเวลาทำงานปกติหรือเกินชั่วโมงทำงานในแต่ละวันที่ถูกจ้างตกลงกันตามมาตรา 23 ในวันทำงานหรือวันหยุด แล้วแต่กรณี”

คำตอบคือ การทำงานล่วงเวลา จะต้องเอาเวลาทำงานตามปกติในแต่ละวันมาเทียบครับ

ตามข้อเท็จจริงที่แจ้งมา ผมเข้าใจว่า บริษัทให้ลูกจ้างทำงานเวลาทำงานปกติ 2 แบบ หรืออาจจะมาทำงานเมื่อใด ต้องทำงานให้ครบ 8 ชั่วโมง (ข้อเท็จจริงไม่ชัด) การทำงานล่วงเวลา จะต้องเทียบกับเวลาทำงานตามปกติของลูกจ้างคนนั้น ๆ ที่ได้ตกลงไว้

และการทำงานล่วงเวลา หมายถึงทำก่อนเริ่มเวลาทำงานปกติก็ได้ ทำล่วงเวลาหลังเวลาทำงานตามปกติก็ได้ หรือทำงานล่วงเวลาในเวลาพักก็ได้

ส่วนการตกลงกับลูกจ้างว่าการทำงานล่วงเวลา หมายถึงเป็นการทำงานที่ลูกจ้างต้องทำงานปกติตามที่ตกลงกันตามมาตรา 23 นั้น จะเป็นงานที่ไม่สามารถกำหนดเวลาเริ่มต้นได้ชัดเจน

ตัวอย่างทางกฎหมายแรงงาน มีการยกตัวอย่างเรื่องงานลูกจ้างบริษัทประกันภัย ที่มีหน้าที่ออกไปจัดการเรื่องรถของลูกค้าที่เอาประกันเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งไม่รู้ว่าเกิดเวลาใด ลูกจ้างสแตนด์บายรอทำงานอยู่ที่บ้าน พอบริษัทแจ้งว่ามีรถลูกค้าเกิดอุบัติเหตุ ลูกจ้างจึงเริ่มทำงาน เช่นนี้ นับเวลาทำงานไป 8 ชั่วโมง การทำงานล่วงเวลาคือ การทำงานเกินเวลาทำงานปกติมา 8 ชั่วโมงแล้ว เป็นต้น

แต่ถ้าไม่ใช่ลักษณะงานแบบที่ยกตัวอย่าง การทำงานล่วงเวลา สำหรับลูกจ้างที่มีเวลาทำงานปกติชัดเจนว่าเริ่มเมื่อใด สิ้นสุดเวลาเลิกงานเมื่อใด การทำงานล่วงเวลาตามกฎหมายคือ การทำงานก่อนหรือหลังเวลาทำงานตามปกติที่กำหนดไว้ หรือทำงานล่วงเวลาในเวลาพัก การที่นายจ้างจะไปกำหนดแนวปฏิบัติเรื่องการจ่ายค่าล่วงเวลา หากลูกจ้างทำงานยังไม่ครบ 8 ชั่วโมง ไม่สามารถเบิกค่าล่วงเวลาได้ จึงไม่ถูกต้องตามกฎหมายแรงงาน

การที่ลูกจ้างที่มีเวลาทำงานตามปกติ 10.00-19.00 น. จะถือว่าเป็นการทำงานล่วงเวลาในวันทำงานได้

- 1) นายจ้างมีการมอบหมายให้ทำงานล่วงเวลา และลูกจ้างตกลงทำ
- 2) ต้องเทียบจากเวลาทำงานปกติของวันนั้น หากเวลาที่ทำล่วงเวลานั้น เกิดขึ้นก่อน 10.00 น. หรือหลัง 19.00 น. หรือในเวลาพัก

นายจ้างต้องจ่ายค่าล่วงเวลาในช่วงที่มีการทำงานล่วงเวลาตามตัวอย่าง ลูกจ้างจะขอเบิกค่าล่วงเวลาดังแต่หลัง 17.30 น. ไม่ได้ ต้องเบิกค่าล่วงเวลาหลังเวลาเลิกงานตามปกติของตัวเองคือ หลัง 19.00 น. แต่หากลูกจ้างทำงานแบบ 08.30-17.30 น. และมีการทำงานล่วงเวลาต่อในช่วงเลิกงาน จึงมีสิทธิเบิกค่าล่วงเวลาได้ตั้งแต่ หลัง 17.30 น. ครับ

ผู้ตอบ - อ.อรรถพล มนัสไพบุลย์

